

ROGALAND FYLKESKOMMUNE
Postboks 130130 Sentrum
4001001 STAVANGER

Kontakt saksbehandler
Lotte Myrvang, 51 56 87 71

Vedtak om tillatelse - Avfall - Tysvær - Hinderåvåg - disponering av syredannende fyllitt utenfor tiltaksområde - utarbeidelse fortau langs deler av FV4786 og FV4788 - Hinderåvåg, Tysvær Kommune

Statsforvalteren viser til søknad om disponering av syredannende fyllitt utenfor tiltaksområde, datert 22.10.2024. Det søkes om annen disponering av fyllitt i forbindelse med utarbeidelse av fortau langs deler av fv. 4786 og 4788 i Hinderåvåg, Tysvær kommune

Bakgrunn

Det skal etableres fortau langs deler av fv. 4786 og 4788 i Hinderåvåg, Tysvær kommune. Hensikten med prosjektet er å sørge for økt sikkerhet for mjuke trafikanter og knytte sammen boligområde i Hinderåvåg med skole, eldresenter, barnehage og lokalbutikk. Tiltaksområdet er antatt å være ca. 3411 m³, hvorav 2796 m³ er å anse som syredannende fyllitt.

Rogaland Fylkeskommune er tiltakshaver, mens Vassbakk & Stol avd Kopervik er entreprenør for prosjektet. Multiconsult ble av Rogaland fylkeskommune engasjert til å utarbeide en miljøgeologisk rapport for prosjektet. Det har etter prøvetaking og analyser kommet nye retningslinjer fra Statsforvalteren i Rogaland, men det ble avklart i møte 13.09.2024 mellom Rogaland fylkeskommune og Statsforvalteren i Rogaland at det ikke er nødvendig med ytterligere prøvetaking.

Omdisponering av forurensede masser utenfor tiltaksområde krever dispensasjon fra § 2-5 annet ledd, og unntak fra forurensningsloven § 32. Tiltakshaver opplyser at formålet med søknaden om unntak fra forurensningsforskriften § 2-5 er å unngå lang transport av fyllitt til deponi, samt unngå mellomlagring. Samtidig kan sprengstein fra prosjektet nyttiggjøres til en allerede påbegynt fylling på land lokalt i Hinderåvåg, også på berggrunn av fyllitt.

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev datert 25.06.2024 delegert myndigheten til Statsforvalteren i Rogaland til å treffe avgjørelser i enkeltsaker om unntak etter forurensningsloven § 32 annet ledd til disponering av overskuddsmasser fra anleggsvirksomhet i områder med forekomst av bergarten fyllitt. Statsforvalteren delegeres også myndighet til å gi tillatelse etter

forurensningsloven § 11 i disse sakene. I samme brev delegeres Statsforvalteren i Rogaland også myndighet i saker som reguleres av forurensningsforskriften kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider, til å gjøre unntak etter forurensningsforskriften § 41-4 fra forurensningsforskriften § 2-5 tredje ledd.

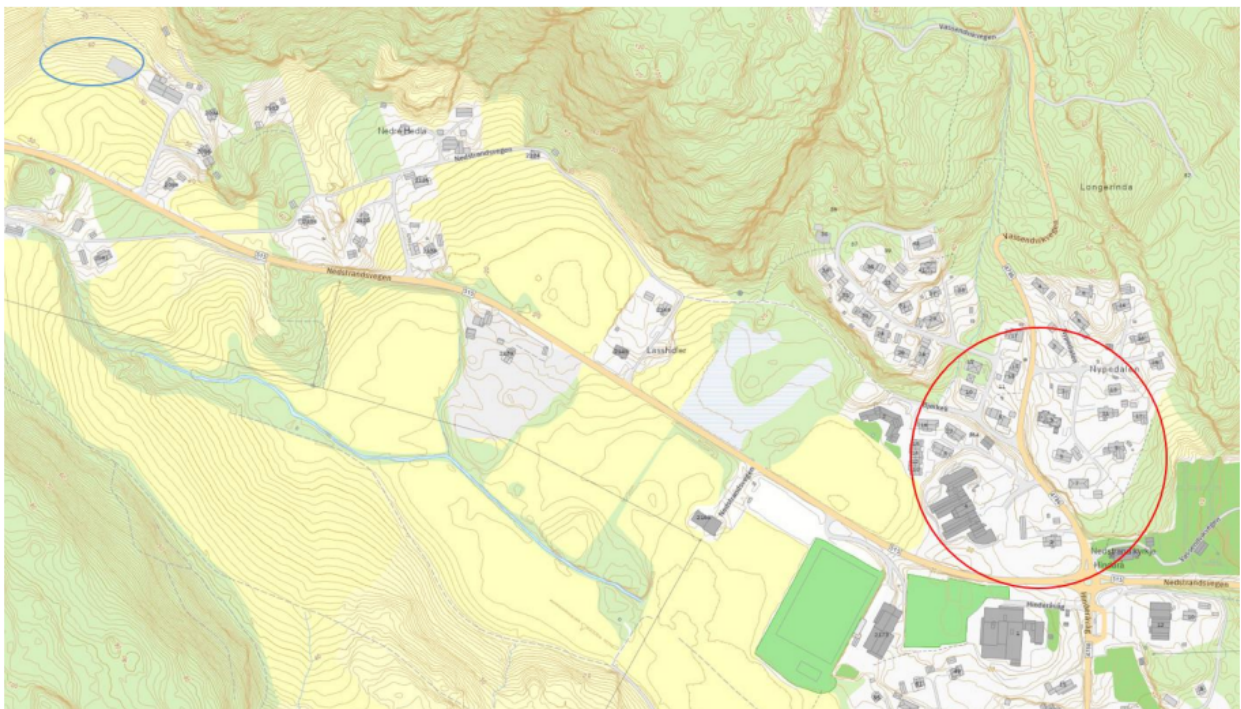
Kunnskapsgrunnlag

Om prosjektet

I Hinderåvåg planlegger Vassbakk & Stol AS å etablere fortau langs deler av fv. 4786 og 4788, i tråd med detaljregulering av 25.10.2022 (Planid: 202004). Anleggsarbeidet vil innebære sprengning og fjerning av ca. 3411 m³ masser. I miljøtekniske grunnundersøkelser utarbeidet av Multiconsult er det påvist syredannede fyllitt på tiltaksområdet.

Vassbakk & Stol AS har utarbeidet en tiltaksplan for forurenset grunn som beskriver håndtering og disponering av forurensete masser i forbindelse med tiltaket. Undersøkelsene omfattet prøvetaking i 3 prøvepunkt, og 3 bergprøver er analysert kjemisk for total svovel, reaktivitet, «alunskiferpakken», NAG-test og utlekkings tester (riste- og kolonne test). To av tre prøver viser potensielt syredannende fyllitt, og må derfor håndteres som forurenset masse (ca. 2796 m³). Bergmasser representert av prøve 1 ansees som ikke-syredannende, forutsatt at en miljøgeolog er med under sprengningsarbeidene i dette området for å vurdere om ytterligere prøvetaking er nødvendig dersom massene endrer karakter innover i berget.

Området for deponering av massene ligger i Hinderåvåg ca. 1,2 km fra tiltaksområdet, på gnr. 164 bnr. 3 (Figur 1). Berggrunnskart fra NGU viser at berggrunnen består av fyllitt med et løsmassedekke av morenemateriale med variabel tykkelse. Deponering er planlagt blant rene masser på en eksisterende fylling; en snuplass for melkebiler foran et landbruksbygg.

Figur 1. Blå sirkel til venstre viser område for fylling mens rød sirkel til høyre viser tiltaksområdet i Hinderåvåg. Et mer detaljert kart over tiltaksområdet vises i figur 2.

Overvann fra deler av tiltaksområdet vil gå til kommunalt overvannssystem med utslipp til Lyseelva og noe vil gå til vik mellom Tamberneset og Ringodden. I sistnevnte vik er det registrert ålegresseng. Før vannet blir sluppet på kommunalt overvannsnett og ut i vik skal det gå via en løsning for sedimentering av suspendert stoff, og grenseverdier skal overholdes (suspendert stoff i ferskvann/sjø: 100 mg/l / 200 mg/l, pH: 6-9) (ref. YM-plan utarbeidet av Rogaland fylkeskommune).

Naturmangfold

Ifølge vår database «Temakart Rogaland¹» er det registrert observasjoner i tiltaksområdet av fuglearter som er av særlig stor forvaltningsinteresse. Disse artene er ærfugl, fiskemåke, granmeis, grønnfink, gråmåke, dvergdykker og lomvi, som alle er registrert som trua arter.

Ved planlagt utslippspunkt til sjø, i viken mellom Tamberneset og Ringodden, er det registrert ålegras-samfunn (undervannseng) som er av nasjonal verdi. Slike undervannsenger er artsrike naturmiljø som er viktige oppvekstområder for marine organismer. Ålegrasenger er også viktig som matfat for dykkende sjøfugl.

Ifølge Temakart Rogaland er det et prosjekt for sjøørret ved bekkeløpet til Lyseelva, like oppstrøms for planlagt utslippspunkt i Lyseelva. Et tilsvarende prosjekt er registrert ved utløpet av bekken som er lokalisert på sørsiden av Nedstrandsvegen, med utløp i viken nord for Ringodden. Sjøørreten er sterkt presset som følge av forhold i sjø, elv og bekk, og lusepress i sjø. Antallet potensielle sjøørret bekker er i tillegg betydelig redusert, som følge av bekkelukking og andre inngrep.

Vannforekomsten

Planlagte utslipp er til Lyseelva, oppstrøms Nedstrandsveien, og ut i en vik i Nedstrandsfjorden. Planområdet ligger omtrent 50 m nord for vika i Nedstrandsfjorden. Ifølge Vann-Nett er Lyseelva registrert som en del av vannforekomsten bekkefelt Nedstrandsfjorden (vannforekomst ID 039-1-R, vanntype *middels, svært kalkfattig*)². Den økologiske tilstanden er klassifisert til moderat (begringsalger og bunnfauna), mens kjemisk tilstand er god. Ifølge Vann-Nett er vannforekomsten påvirket i liten grad av diffus avrenning fra fulldyrket mark og spredt bebyggelse. Bekken sør for Nedstrandsvegen tilhører også bekkefelt Nedstrandsfjorden.

Nedstrandsfjorden (vannforekomst ID 0242030901-2-C, vanntype *moderat eksponert kyst*) har god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand.

Anleggsarbeidene vil kunne medføre utslipp av forurenset anleggsvann. I denne sammenheng er anleggsvann definert som lensevann fra byggeproper og riggområder. Vannet vil komme fra nedbør og eventuelt tilsig av grunnvann. Forurensningen vil først og fremst være utslipp av partikler, men det kan også forekomme utslipp av andre forurensningskomponenter som tungmetaller, nitrogentilførsel, olje, pH-endringer og organiske miljøgifter. Avrenning av sprengstoffrester fra sprengstein gir forhøyede konsentrasjoner av nitrat og ammonium i vassdrag.

¹[Temakart-Rogaland](#)

²[VannNett-Portal](#)

Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til forurensende virksomhet skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad den omsøkte virksomheten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster, og deler disse inn i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften § 4 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forverring, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forverring. Miljømålene skal nås, og forverring er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12.

Statsforvalterens vurdering

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensingsforskriften § 36-2. Statsforvalteren vurderer at saken er tilstrekkelig opplyst for å fatte et vedtak i saken.

Omdisponering av fyllitt

Statsforvalteren vurderer at planlagt håndtering og deponering av potensielt syredannende fyllittmasser som beskrevet i søknaden er tilfredsstillende. Forurenset fyllitt skal ikke mellomlagres på anleggsområdet eller utenfor, men kjøres direkte til område for permanent disponering. Ved å unngå mellomlagring minskes risikoen for avrenning til resipient og dermed spredning av forurensning. Massene vil bli deponert i sentrum av en allerede eksisterende fylling, på berggrunn av fyllitt, og dekket til for å hindre vann gjennomstrømning og tilgang til luft.

Statsforvalteren er positiv til gjenbruk av masser og vurderer det som hensiktsmessig at massene deponeres lokalt for å redusere transportutslipp og eksponering av fyllittmassene til luft. Samtidig unngås behovet for mellomlagring.

Utslipp av anleggsvann

Forurensningspotensialet fra tiltaket er forbundet med anleggsvann og utslipp av miljøgifter til Lyseelva og Nedstrandsfjorden. Lyseelva har moderat økologisk tilstand. Risikovurderingen utført av Multiconsult, på oppdrag fra Rogaland fylkeskommune, tilsier at det er liten miljørisiko ved utslipp av anleggsvann fra prosjektet, og at utslipp fra dette prosjektet faller inn under midlertidig anleggsvirksomhet, iht. forurensningsloven § 8.

Statsforvalteren vurderer at påvirkningen av tiltaket vil være tidsbegrenset og lokalt, og det er lite sannsynlig at Nedstrandsfjorden som resipient i sin helhet vil forringes. Det planlagte

utslippspunktet i viken mellom Tamberneset og Ringodden vil derimot kunne påvirke kartlagt ålegraseng i negativ forstand. Statsforvalteren vurderer av den grunn at tiltaket ikke faller inn under vanlig forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet (jf. § 8). Det vises til § 11 om særskilt tillatelse til forurensende virksomhet, og det settes vilkår om at alternativt utslippspunkt benyttes for å unngå uheldig miljøpåvirkning av kartlagt ålegras-samfunn.

Alternativt utslippspunkt i sjø, for anleggsarbeid sør for Nedstrandsvegen, vil hensynta kartlagt ålegraseng inne i vika i Nedstrandsfjorden. Det vises til rapporten «Miljørisiko av anleggsvann» utarbeidet av Multiconsult, der det konkluderes med at «alternative utslippspunkter bør vurderes for å hensynta ålegraseng, samt friluftsområde og badeplass inne i vik» (dokumentkode 10246531-01-RIM-NOT-002, datert 23.03.2023). I rapporten foreslås et utslippspunkt som ligger utenfor moloen på Tamberneset, utenfor kartlagt ålegraseng (Figur 2).

Statsforvalteren vurderer at utslipp i mer åpen sjø vil kunne fortynne anleggsvannet og skape en større innblandingssone enn inne i vika. Dette vil også bedre hensynta truede fuglearter, som dvergdykkeren, og andre arter som lever i tilknytning til ålegrasengen. Det alternative utslippspunktet vil også kunne redusere konsentrasjonen av eventuelle tungmetaller fra fyllittmassene som slippes ut til viken mellom Tamberneset og Ringodden.

Figur 2. Planområdet med planlagt utslippspunkt til Lyseelva og Nedstrandsfjorden, og kartlagt ålegras (grønn skravur). Alternativt utslippspunkt markert med oransje sirkel (Kilde: Multiconsult).

Med henhold til bekken sør for Nedstrandsvegen, vil en høyde like sør for veien kunne begrense eventuell avrenning fra sluttdeponering til bekken. Eventuell avrenning og tilsig vil ha en lenger vei

østover langs veien før drenering til utløp. Nedbørsvann vil filtreres gjennom morenemateriale men det kan ikke utelukkes at syredannende fyllitt vil ha påvirkning på bekken på lengre sikt.

Konklusjon

Statsforvalteren konkluderer med at fyllittmasser fra anleggsarbeidet med etablering av fortau for fv 4786 og 4788 kan deponeres utenfor tiltaksområdet, gitt at fastslåtte vilkår følges. Statsforvalteren har konkludert med at tiltaket er akseptabelt sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter en samlet vurdering av de forurensningsmessige ulempene ved gjennomføring av tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper dette vil medføre, gir vi tillatelse til virksomheten.

Vedtak

Statsforvalteren i Rogaland fatter vedtak om tillatelse for Vassbakk og Stol AS til sluttdisponering av fyllittmasser utenfor tiltaksområde, samt for utslipp av anleggsvann på gitte vilkår. Ettersom Statsforvalteren i Rogaland har fått delegert myndighet fra Miljødirektoratet, innvilger vi samtidig dispensasjon fra forurensningsforskriften § 2-5 annet ledd. Tillatelsens rammer og vilkår er nærmere beskrevet under.

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, §§ 11 og 29 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 22.10.2024.

Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder sluttdisponering av ca. 3411 m³ med fyllittmasser på eiendom gnr./bnr. 164/3 i Tysvær kommune. Massene skal hentes fra grave- og sprengningsarbeid i forbindelse med etableringen av fortau langs deler av fv 4786 og 4788 i Hindaråvåg.

Vilkår for sluttdisponering

Forurensningsforskriften § 2-5 b sier: «Ved terrenginngrep i forurenset grunn plikter tiltakshaver å gjennomføre de tiltak som er nødvendige for å sikre at anleggsarbeidet, herunder oppgraving og disponering av forurenset masse, ikke medfører forurensningsspredning eller fare for skade på helse eller miljø».

Det er viktig at transport av forurensete masser og slutt-disponering av massene foregår på en slik måte at spredning av forurensning hindres. Fyllittmassenes kontakt med vann må minimeres i størst mulig grad. For at sluttdisponering av fyllittmasser kan finne sted, setter Statsforvalteren følgende vilkår:

1. Tiltaket skal utføres i samsvar med søknaden, med mindre annet er angitt i vilkårene, og innenfor det omsøkte tiltaksområdet.
2. Massene skal ikke utsettes for nedbør under transport.
3. Massene skal deponeres som beskrevet i søknaden, og omsluttet av rene masser.
4. Dersom det viser seg at mengden masser som sluttdisponeres vesentlig overskrider rammene fastsatt i tillatelsen, skal Statsforvalteren informeres.
5. Alternativt utslippspunkt for anleggsvann skal benyttes for anleggsarbeid sør for Nedstrandsvegen.
6. Anleggsvann skal pumpes til sedimentasjon slik at partikkelinnholdet reduseres, og overvåkes. Overvåking skal tilpasses når sprengningsarbeid er utført, og ved nedbør.
7. Ved utløpet av bekken sør for Nedstrandsvegen skal det tas en vannprøve når massene er ferdig deponert, og en prøve ett år etter sluttdeponering.

8. Sluttrapport skal sendes til Statsforvalteren innen 8 uker etter at arbeidet er ferdig. I sluttrapporten skal det oppgis hvor mye forurenset masse som er slutt disponert. Rapporten skal inneholde en oppsummering av tiltaket og orientering om eventuelle klager og igangsatte beredskapstiltak.

Etterhåndskunngjøring

Tillatelsen og søknadsdokumentene vil bli lagt ut til offentlig ettersyn på internett siden til Statsforvalteren i Rogaland <https://www.statsforvalteren.no/Rogaland/> under emnet Miljø og Klima.

Varsel om gebyr

Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Statsforvalterens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 8 jf. forurensningsforskriften § 39-4 (kr 13 200).

Eventuelle kommentarer til varselet om fastsettelse av gebyrsats sendes Statsforvalteren innen 2 uker etter at dette brev er mottatt, jf. forvaltningsloven § 16.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen.

Med hilsen

Kirsten Redmond Kristiansen (e.f.)
fagleder forurensing

Lotte Myrvang
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

TYSVÆR KOMMUNE
VASSBAKK & STOL AS AVD KOPERVIK

Postboks 94
Postboks 63

5575
4291

Aksdal
KOPERVIK